

"Naksitrallid" - oluline uuslavastus

Kogupereoper "Naksitrallid"- helilooja Tõnis Kaumann, libreto Eno Raua samanimelise jutustuse ainetel Vahur Keller (Kellerteater). Esietendus 27. mail rahvusooperis Estonia.

Lavastaja Vahur Keller, kunstnik Jaanus Laagriküll, koreograaf Märt Agu, kostüümikunstnik Gerly Tinn, valguskujundus Margus Vaigur (Endla teater), videokujundus Rene Topolev (Kellerteater). Osades: Rauno Elp, Rene Soom, Aule Urb, Juuli Lill, Reigo Tamm, Mart Madiste, Kadri Nirgi, Janne Ševtšenko, Jassi Zahharov, Tamar Nugis jt. Dirigendid Kaspar Mänd, Jaan Ots.

27. mail oli rahvusooper Estonia ees näha suurt elevust. Vihje uue etenduse kohta seisis kohe maja ees - jäätiseputka kostümeeritud jäätisemüüjatega. Teiseks vihjeks oli muidugi mitusada kiikavat last. Aga ka täiskasvanute silmis oli näha suurt nostalgiarõõmu, sest tulekul oli uudisteose esietendus eestlaste aegumatust lemmikust - "Naksitrallidest". Tegu ei olnud draamalavastuse või muusikaliga, vaid lausa uhiuue kogupereoperiga.

Kuigi "Naksitrallid" võib esmapilgul tunduda lihtsalt ühe uue lasteetendusena, siis seda näinuna leian ma, et tegu on ühe olulise uuslavastusega möödunud hooajal. Kultuurihuvi saab enamasti alguse just lapsepõlves ja seetõttu on tähtis, et lastele oleks eakohaseid etendusi. Kui draamalavastusi mudilastele veel leidub, siis oopereid, mis sobiks ka noorematele, on alati vähe. Just "Naksitrallid" on sellel teekonnal hea alguspunkt ning sobib esimeseks ooperielamuseks ka täiskasvanutele, kel muusikateatriga pole kokkupuudet olnud.

Helilooja Tõnis Kaumann ja lavastaja Vahur Keller on "Naksitrallidega" loonud meisterliku teose, mis muusika ja tantsudega põimitult moodustab väga hea kunstilise terviku. Meil kõigil on ju oma kindel ettekujutus nendest tegelastest olemas ning sellega seoses ka ootused kõrged.

Juba avamängus loob orkester lõbusa, mängulise atmosfääri. Helilooja on rõõmsameelse helikeele saavutanud eelkõige rohkelt löökpille kasutades. Tõnis Kaumanni muusika on heakõlaline, ka lastele hõlpsasti kuulatav ning varieerub heliloojale omaselt erinevas stilistikas. Maitsekalt on lahendatud

Muusika

46,47

Endla teater
Rahvusooper Estonia
Eesti Rahvusballett
Teater

retsitatiivid ning neid kaunistavad lustakad meloodiajupid. Peaosad on suuremas osas meeshäältele, kuid Muhvi osaga on autor leidnud võimaluse, kuidas kasutada ka naisvokaali. Laulude sõnad ja meloodiad on hästi meelde jäävad ja kaasahaaravad ning juba etenduse vaheajal ja peale etendust võis lapsi kuulda laulmas uuslavastuse viisijuppe nagu “Anna gaasi, Muhv” ja “Kui kontroll, siis kontroll”. Kuigi vokaalosate meloodiad on sageli lastelauludele omaselt lihtsad ja mällusööbivad, toetab seda orkestrist kõrgetasemeline, professionaalne orkestratsioon. Tähelepanelikum ja teadjam kõrv võis siit-sealt muusikas tabada ka mõningaid kuulsate teoste tsitaate. Väga ägedalt oli lahendatud kasside stseen, kus puhkpillidele kirjutatud muusika oli džässilik ja vähe kurjakuulutavam ning Märt Agu koreograafia andis suurepäraselt edasi kasside metsikust ja üleannetust. Suureks publikulemmikuks sai korduv stseen, kus Naksitrallid autoga ringi pöörutasid. Siinkohal tuleb au anda naksitrallide osatäitjatele, kes lisaks laulmisele pidid samal ajal suutma veel autot oma kehaga liigutada. Iga laulja oli omanäoline ja elas rolli meisterlikult sisse. Väga hea mulje jättis ka rahvusoperi koor. Nii laulmises kui kõnes üllatas suuresti lauljate diktsioon, mis oli selgelt arusaadav ka keerukate aariate ajal ning suurte kostüümide alt. Kuulsa trio - Muhv, Kingpool ja Sammalhabe - kõrval jäid tegelastest meelde veel Kassidaam, Jäätisemüüja ja Inspektor. Tore oli näha, et rollid olid saanud ka Tallinna balletikooli õpilased ning Estonia poistekoori solistid. Lisaks lauljate võrratule näitlemisoskusele üllatas tükk ka hea huumoriga. Eriti paistsid silma Reigo Tamm Kingpoolina, Jassi Zahharov Inspektorina ja Janne Ševtšenko Kassidaamina, kes publikut enim naerutasid. Heasüdamlikku ja lahket Sammalhabet mängisid palavalt armastatud Rene Soom ja Rauno Elp, lõbusat Kingpooli lisaks Reigo Tammele ka Mart Madiste ning laste lemmiku Muhvi rolli sai endale võrratu Aule Urb. Muhvi tegelaskuju teeb veel ka Juuli Lill, kuid teda saab etenduses näha alles uuel hooajal. Uuslavastusel on Estonia laval juba oma kindel koht, pakkudes publikule nalja, värvikirevaid kostüüme, lustakaid tegelasi ning võimsaid dekoratsioone ja multimeedialahendusi. Stseenid ja lavapildid muutuvad pidevalt, hoides publikut põnevil. Näha saab nii sünget metsa, udust järvepõhja, kasside poolt vallutatud linnatänavat, rottide pelgupaika ja palju muud. Ja loomulikult ei

saa unustada kõige tähtsamat - Muhvi punast automobiili. Seda nii sise- kui välisvaates. Uhked dekoratsioonid ja kostüümilahendused panid nii mõnegi lapse ahhetama. Neist kõige erilisem oli kindlasti stseen Sammalhabemega, kus peategelasel oli habe mitme meetri pikkuseks kasvanud. Gerly Tinn oli loonud võrratud kostüümid ning tegelased on väga sarnased ja tõetruud raamatuillustratsioonidega. Vaadata oli palju: metsikud kassid, hirmsad rotid, armsad linnupojad, krutskitega külarahvas, putukad jne. Suurt rõhku oli pandud ka pisidetallidele, näiteks sai dirigent Kaspar Mänd mängida liikluses oma osa ning hoida STOP märki.

Lavastus õpetab väärtustama sõprust, hoidma kokku, üksteist aitama ja talitama oma südame järgi. Hoogsat lavastust tervitati püsti seistes ovatsioonidega, lapsed laulsid kaasa. Etendus on osutunud väga menukaks ning loodetavasti saadab publikut veel palju aastaid. Uuel hooajal saab "Naksitralle" nautima minna alates oktoobrist.

Naksitrallide trio: Muhv - Aule Urb, Sammalhabe - Rene Soom, Kingpool - Mart Madiste.

Brita-Liis Oruste, Tartu ülikooli kirjanduse ja kultuuriteaduse tudeng